

Monumentnummer*: 514773

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 09 december 2002
Kadaster deel/nr 82857/129

Woonplaats* Kraggenburg
Gemeente* Noordoostpolder
Provincie* Flevoland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Noordoostpolder	C			3773
Noordoostpolder	C			4208
Noordoostpolder	B			2624
Noordoostpolder	B			2623
Noordoostpolder	B			2621
Noordoostpolder	B			3463
Noordoostpolder	C			2778
Noordoostpolder	B			3604

Omschrijving**

Inleiding

SCHUTSLUIS met VERKEERSBRUG behorende bij het waterbouwkundige complex bestaande uit het gemaal Smeenge, met schutsluis en verkeersbrug, sluiswachtershuisje, schotbalkenloods en dienstwoningen bij De Voorst en Vollenhove. De schutsluis 'Voorstersluis' is één van de oorspronkelijk drie, op de grens van de polder gelegen schutsluizen die zijn gebouwd om scheepvaart tussen "Den Noordoostelijken Polder" en het de polder omringende boezemwater mogelijk te maken. De 'Voorster Sluis' dient voor het "overbruggen" van het waterpeil van de Zwolse Vaart in de polder tot het ca. 7 meter hogere peil van het Kadoeler-/Voorstermeer (Vollenhover Kanaal) aan de kant van het "oude land". De andere twee van de drie grote schutsluizen zijn die bij Urk (Urker Sluis) en Lemmer (Friese of Lemster Sluis). De sluis is evenals de andere complexonderdelen gebouwd in de jaren 1939-1941 in opdracht van Rijkswaterstaat (Dienst der Zuiderzeewerken afdeling Noordoostpolderwerken, later Rijksdienst IJsselmeerpolders), naar ontwerp van ir. D. Roosenburg (Den Haag). De betonnen onderdelen van de schutsluis zijn vervaardigd door de N.V. Christiani en Nielsen's

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Gewapend Beton Maatschappij (Den Haag). De oorspronkelijke sluisdeuren van de "Voorster Sluis" zijn in 1988 vervangen door hydraulische puntdeuren. Een in de jaren zeventig geplaatste, buiten de bescherming vallende, stalen noodsluif naast de sluis dient ter beveiliging van de sluis en als reservedeur bij eventuele reparatie en vervanging van de houten sluisdeuren. De sluis is aan weerszijden voorzien van remmingwerken. De verkeersbrug over de sluis is van het type basculebrug, gebouwd door de Constructiewerkplaats Hollandia (Krimpen a/d IJssel).

Omschrijving

De Voorster Sluis is een schutsluis met een rechte kolk met aan het bovenhoofd een bedieningsgebouwtje en een schotbalkenloods, en over het benedenhoofd een beweegbare verkeersbrug. De sluis heeft rechte, uit gewapend beton opgetrokken kolkwanden, die zijn verstevigd door middel van vertikale, ijzeren staven en zijn voorzien van ijzeren randen en staande houten stootpalen. Voor de sluismonden is tevens natuursteen (graniet) en baksteen gebruikt. De sluisdeuren (puntdeuren) aan het hogere bovenhoofd staan tussen het sluiswachtershuisje en de schotbalkenloods. Het hoogteverschil tussen de sluiscolkkaden en de hoger staande bedieningsgebouwtjes en de brug over de sluis wordt overbrugd door trappen van beton en graniet. Bij de sluisdeuren in het benedenhoofd is naast beton ook baksteen en graniet gebruikt. De granieten hoekblokken aan deze sluismond zijn afgerond. De sluisdeuren zijn hier eveneens bevestigd aan granieten blokken. De sluis hoofden, de kaden en de brug zijn voorzien van uit buizen samengestelde hekken. De over de sluis kolk liggende verkeersbrug is een stalen basculebrug, die is voorzien van een geasfalteerd houten brugdek. Aan beide sluis hoofden bevinden zich houten remmingwerken.

Waardering

De schutsluis is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde. - De sluis heeft algemene cultuurhistorische waarde omdat de bouw ervan het begin van de Noordoostpolder markeert en het tot de oudste nog bestaande bouwwerken in de Noordoostpolder behoort. De sluis is tevens van belang vanwege de plaats die het inneemt in de technische en typologische ontwikkeling van de sluisen in Nederland.

- De sluis heeft algemene architectuurhistorische waarde vanwege de specifieke constructie en de karakteristieke, zuiver functionele vormgeving.

- De sluis heeft ensemblewaarde vanwege de bijzondere visuele en functionele samenhang met de overige onderdelen van het complex en vanwege de met de functie samenhangende locatie, waarmee het onverbreekbaar is verbonden.

- De sluis is bovendien van belang vanwege de herkenbaarheid en de gaafheid.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Waterkering en -doorlaat

Functie

Schutsluis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument